

УДК 621.326

Коцур О.–ст. гр. КН-121

ВСП «Тернопільський фаховий коледж ТНТУ імені Івана Пулюя»

ПРАВОВИЙ СТАТУС ТА ПОВНОВАЖЕННЯ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Науковий керівник: викл. Черниш Н.А.

Kotsur O.

SSU «Ternopil professional college Ternopil Ivan Puluj National Technical University»

LEGAL STATUS AND POWERS OF THE PRESIDENT OF UKRAINE UNDER MARTIAL LAW

Ключові слова: Президент, воєнний стан, повноваження

Keywords: President, martial law, powers

Правовий статус та повноваження Президента у мирний час визначені Розділом V Ст. 102, 106, 107 Конституції України. Президент - глава держави, гарант державного суверенітету, територіальної цілісності, додержання Конституції, прав і свобод людини; забезпечує незалежність, національну безпеку, правонаступництво. Користується правом недоторканності. За посягання на честь і гідність Президента винні особи притягаються до відповідальності. Звання Президента охороняється законом і зберігається за ним довічно, якщо тільки він не був усунутий в порядку імпичменту. Президент видає укази і розпорядження, які є обов'язковими для виконання.

Представницькі повноваження визначені Ст.106 п.2.3. Конституції України: представляє державу в міжнародних відносинах, здійснює керівництво зовнішньополітичною діяльністю держави, укладає міжнародні договори та багато ін.

Повноваження, пов'язані з призначенням і звільненням з посад. За Ст.106 п.5.9.11 у нас існує подвійність джерел формування уряду - Кабінету Міністрів. Президент призначає і звільняє за згодою Верховної Ради України Прем'єр-міністра України. Вносить подання до ВРУ про призначення Міністра оборони України, Міністра закордонних справ України, Голови Служби безпеки України. Призначає за поданням Прем'єр-міністра України членів Кабінету Міністрів України, керівників

інших центральних органів виконавчої влади, а також голів місцевих державних адміністрацій та припиняє їхні повноваження.

Повноваження у сфері національної безпеки і охорони - за Ст.107 Конституції України. Президент, як Верховний Головнокомандувач Збройних сил України, призначає на посади та звільняє з посад вище командування Збройних сил, інших військових формувань; присвоює вищі військові звання; здійснює керівництво у сферах національної безпеки та оборони; очолює Раду Національної безпеки та оборони; вносить до Верховної Ради подання про оголошення стану війни.

Президент України в умовах воєнного стану також виконує свої повноваження за ЗУ «Про правовий режим воєнного стану», керуючись Статтею 11. Діяльність Президента України в умовах воєнного стану. Глава держави здійснює загальне керівництво запровадженням та виконанням заходів правового режиму воєнного стану. Приймає рішення щодо залучення Збройних Сил України, інших військових формувань та правоохоронних органів до здійснення заходів правового режиму воєнного стану. Здійснює керівництво Збройними Силами України, іншими військовими формуваннями та правоохоронними органами через Генеральний штаб Збройних Сил України. Визначає порядок проходження військової служби. Приймає рішення про відсторонення від займаної посади посадової особи, призначає на посаду та звільняє з посади особу, яка віднесено до його повноважень. У разі закінчення строку повноважень Президента України під час дії воєнного стану його повноваження продовжуються до вступу на пост новообраного Президента України, обраного після скасування воєнного стану. Повноваження Президента України, передбачені Конституцією України, в умовах воєнного стану не можуть бути обмежені.

Повноваження Президента у сфері законодавства - за Ст.106 п. 6.7. Конституції України. Він володіє правом класичного, відкладального вето. Має право законодавчої ініціативи, підписує закони, прийняті Верховною Радою. Має право на дострокове припинення повноважень Верховної Ради та ряд інших. Повноваження у сфері правосуддя здійснює за Ст.106 п.20.21. Призначає третину складу Конституційного Суду, суддів судів загальної юрисдикції вперше на 5 років, здійснює помилування. Україна сьогодні також проходить складний процес судової реформи та переатестації суддів. За сприяння Президента Зеленського НАЗК заклало нові норми у Державну антикорупційну програму. У сфері щодо громадянства глава держави видає укази про прийняття і про припинення громадянства України. У березні 2023 р. були прийняті зміни до законодавства України для отримання громадянства: запроваджено складання іспитів зі знання Конституції, історії України та державної мови.

Припинення повноваження Президента України відбувається у разі: відставки за Ст.109; неможливості виконувати свої повноваження за станом здоров'я; усунення з посади в порядку імпічменту за Ст.111; смерті. Процедура усунення Президента з поста ВРУ передбачається і чітко виписана в Конституції Ст.111 та у ЗУ «Про особливу процедуру усунення Президента України з поста (імпічмент)» від 10.09.2019 р.

Висновки. Президент однозначно відіграє ключову та керівну роль серед трьох гілок влади у парламентсько-президентській формі правління нашої України. Бере участь у подвійному формуванні Кабінету міністрів. Має гнучке право на звільнення з посад окремих міністрів. Призначає вище командування Збройних сил України та за згодою парламенту інші ключові посади у центральній владі. Контролює за виконавчими структурами на місцях. Для забезпечення здійснення своїх повноважень Президент використовує постійно діючий орган - Офіс Президента України. Він - Верховний Головнокомандувач Збройних сил України. Сьогодні Президент здійснює загальне керівництво правовим режимом воєнного стану в Україні.